

[Akceptuję](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

[zapisz się](#)

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

Wykryto promieniowanie gamma od wybuchu gwiazdy nowej powrotnej

Międzynarodowy zespół naukowców wraz z polskim udziałem dokonał detekcji promieniowania gamma bardzo wysokich energii od układu gwiazd, w którym doszło do wybuchu tzw. nowej

powrotnej - poinformował Uniwersytet Łódzki.

Wyniki badań opublikowano w „Nature Astronomy”. Pierwszym autorem pracy jest Victor A. Acciari z hiszpańskiego Universidad de La Laguna. Wśród autorów znajdują się naukowcy z Uniwersytetu Łódzkiego: Włodzimierz Bednarek, Paweł Gliwny, Julian Sitarek oraz Dorota Sobczyńska.

Obserwacji dokonano przy pomocy dwóch 17-metrowych teleskopów czerenkowskich, pracujących na Wyspach Kanaryjskich, w ramach projektu MAGIC (Major Atmospheric Gamma-ray Imaging Cherenkov Telescopes). Teleskopy te pozwalają w sposób pośredni badać promieniowanie gamma, które jest najbardziej energetycznym zakresem promieniowania elektromagnetycznego i chroni nas przed nim ziemska atmosfera, która nie przepuszcza tego promieniowania.

Oddziaływanie promieniowania gamma z atmosferą powoduje powstanie kaskady cząstek, a teleskopy mogą obserwować tzw. promieniowania Czerenkowa, które powstaje, gdy naładowana cząstka porusza się w danym ośrodku z prędkością większą, niż prędkość fazowa światła w tym ośrodku. Jako pewnego rodzaju analogię można tutaj wskazać dźwiękową falę uderzeniową przy poruszaniu się z prędkością ponaddźwiękową.

Gwiazda, której dotyczą obserwacje, nazywa się RS Ophiuchi. Widoczna jest w konstelacji Wężownika. Należy do obiektów zwanych nowymi powrotnymi. Wybuchają one co kilkanaście lat. Układ RS Ophiuchi składa się z dwóch gwiazd: białego karła i czerwonego olbrzyma. Materia z czerwonego olbrzyma spływa na powierzchnię białego karła. Po przekroczeniu pewnej krytycznej masy następuje wybuch w warstwie wodoru na powierzchni białego karła. Materia zostaje wyrzucona z prędkością tysięcy kilometrów na sekundę, a rozbłysk może przewyższyć nawet sto tysięcy razy typową jasność gwiazdy podobnej do Słońca.

Najnowsza eksplozja RS Ophiuchi została zarejestrowana 8 sierpnia 2021 roku. Najpierw dostrzegli ją teleskopy optyczne, a później w ciągu kilku kolejnych godzin Large Area Telescope na pokładzie satelity Fermi zarejestrował również promieniowanie gamma. W związku z tym w stronę tę skierowano teleskopy czerenkowskie H.E.S.S w Namibii i MAGIC na Wyspach Kanaryjskich. Dzięki temu wykryto emisje promieniowania gamma o energiach fotonów nawet kilkadziesiąt razy większych, niż obserwowane przez satelitę Fermi. Obserwacje teleskopami MAGIC pozwoliły wykryć promieniowanie, które jest setki miliardów razy bardziej energetyczne niż promieniowanie widzialne oraz scharakteryzować emisję z nowej powrotnej RS Ophiuchi już 24 godziny po jej wybuchu.

Dzięki tym obserwacjom, w połączeniu z danymi dotyczącym niższych energii, naukowcy po raz pierwszy wykazali, że promieniowanie gamma z gwiazd nowych powstaje w wyniku przyspieszania protonów na fali uderzeniowej wywołanej przez eksplozję.

Część tych protonów traci swoją energią, produkując promieniowania gamma, jednak większość z nich ucieknie w przestrzeń międzygwiazdową. W ten sposób wniosą wkład do średniego galaktycznego promieniowania kosmicznego (promieniowanie kosmiczne składa się z wysokoenergetycznych protonów, które poruszają się w kosmosie z prędkościami bliskimi prędkości światła). Wkład w promieniowanie kosmiczne od wybuchów gwiazd nowych jest bardzo niewielki w porównaniu do wkładu od supernowych, ale w przypadku nowych powrotnych protony przyspieszone w kolejnych wybuchach mogą się kumulować i tworzyć wokół gwiazd bąble o zwiększonej gęstości promieniowania kosmicznego.

Obserwacje są dowodem, że w wybuchach gwiazd nowych powrotnych powstaje promieniowanie gamma, ale jak na razie nie wiadomo, czy kluczowa jest tutaj obecność czerwonego olbrzyma w układzie z białym karłem, czy może proces jest bardziej uniwersalny i może występować także w układach, w których białemu karłowi towarzyszy gwiazda na etapie ewolucji podobnym do Słońca.

Źródło: pap.pl

<https://laboratoria.net/aktualnosci/31257.html>

21-05-2026

[Nowy wzór elektronicznej legitymacji studenckiej](#)

Resort nauki udostępnił go.

21-05-2026

[Kleszcz to tylko pośrednik](#)

Krętki Borrelia to częściowo „prezent” od gryzoni i ptaków.

21-05-2026

[Pod względem leczenia czerniaka Polska w czołówce Europy](#)

W ciągu 8 lat przeżywalność pacjentów z tym nowotworem wzrosła o 20 proc.

21-05-2026

[Przyszłość pszczół zależy od ochrony ich naturalnych siedlisk](#)

Bez zapylaczy nie ma części produkcji żywności.

21-05-2026

[Powstała niewidzialna elektroda dla podczerwieni](#)

Elektrodę, która przepuszcza aż 94 proc. promieniowania podczerwonego.

21-05-2026

[Choroby serca mogą zaczynać się już w czasie życia płodowego](#)

To wynik badania, w którym brało ponad tysiąc par matka-dziecko.

21-05-2026

Problemy ze snem związane z ryzykiem choroby Alzheimera u kobiet

Informuje „Journal of Prevention of Alzheimer's Disease”.

21-05-2026

Zespół policystycznych jajników zmienił nazwę

Informuje "The Lancet".

Informacje dnia: [Nowy wzór elektronicznej legitymacji studenckiej Kleszcz to tylko pośrednik Pod względem leczenia czerniaka Polska w czołówce Europy Przyszłość pszczół zależy od ochrony ich naturalnych siedlisk Powstała niewidzialna elektroda dla podczerwieni Choroby serca mogą zaczynać się już w czasie życia płodowego Nowy wzór elektronicznej legitymacji studenckiej Kleszcz to tylko pośrednik Pod względem leczenia czerniaka Polska w czołówce Europy Przyszłość pszczół zależy od ochrony ich naturalnych siedlisk Powstała niewidzialna elektroda dla podczerwieni Choroby serca mogą zaczynać się już w czasie życia płodowego Nowy wzór elektronicznej legitymacji studenckiej Kleszcz to tylko pośrednik Pod względem leczenia czerniaka Polska w czołówce Europy Przyszłość pszczół zależy od ochrony ich naturalnych siedlisk Powstała niewidzialna elektroda dla podczerwieni Choroby serca mogą zaczynać się już w czasie życia płodowego](#)

Partnerzy